

מסורת הש"ס

(א) שבת כב. ת. מנחות מא.; (ב) [שם שבת טו. מו. צילת כב. חוספתא דביבא ספ"ג], (ג) ח"מ מ"ו. ד. [עירובין א. א. ס. דף כח. ו. א. כס"א יתחא:] ומיהו,

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה והלכה כר"ש וכו' כשמואל לקולא בקולא דרב בגין קידוש לא עבוד ואע"ג דמלא העושה כב"ש כ"ל ומיתא כחומרא נמחק: (ב) תוס' ד"ה ורבי יוחנן וכו' דפרשית לעיל. ר"ש צמח"מ ד"ה לא תחמו:

מוסף רש"י

כל מייל דמר. רבה דר נחמני (שבת כב.). מתיירין מברך לבד. לטעם צילת מטלית יען לטלית חדש וכמנחות (מא.) מפרש טעמא דמלך דלפני שבת (כב.). מנר לנר. דמטה (שם) והלכה כר"ש בגריה. דלמר דבר שאין ממכין מותר ואע"ג דקעביד חרין וכו' מולדה דחוס' או צונה ומשום דהילכתא כרב בציטורי בנוליה הש"ס בר מהני תלת. נקטינה גבי הדדי (שם).

מוסף תוספות

א. [ו]יעשו מהן מה שרצו לבד מכלות ראש. תוס' צ"ג א. גל בשבועין אין תנאי מועיל. תוס' ר"פ. ב. ואידי דרשין לבי כנישתא. תוס' הר"ש. ג. דמשמע אפי' בבית אחת. שם. ד. ומספק היה מברך על כל אחד שמת שובח הוא. תוס' גרסות נט. ה. הדטוב לדריה והמטיב לאחריו. תוס' ר"פ. ו. ולכן נתקנה על חוץ שהוא אדום כמו דם ועוד זכר לביצת כרמיהו. שם.

קידוש אלא במקום סעודה. ואם קידש ולא סעד לא ילא ידי קידוש: **ממקום למקום.** מצית לעליה לא כריך לחזור ולקדש אם קידש שבת צבית והלך לאכול בעליה: **דילמא מיטעקרא לנו שרגא.** ולא תחללו ואפי' אחס הולכים לישן בלא אכילה בקידושא דהכא לא נפקיתו ידי קידוש^א (היום) דאין קידוש כו': **כל מייל דמר. רבה.** כחומרי דרב הוה עבדי. בר מהני תלת דעביד לקולא כשמואל: **קולי דרב.** כגון קידוש לא עבדי: ה"ג ורבי יוחנן אמר אף ידי יין נמי ילאו: אחד שינוי יין. שהביאו לו יין מחצית אחרת: א"י

רשב"ם

אף ידי קידוש לא ילאו. דפרשין טעמיה לקמיה אין קידוש אלא במקום סעודה דכתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת עונג במקום שאתה קורא לשבת כלומר קרייה דקידוש שם תהא עונג ומדרש הוא. אי נמי סברא היא מדאיקבע קידוש על היין כדמתיא לקמן (דף קו.) זוכרנו על היין מסתמא על היין בשעת סעודה הוקבע דחשיב: **אין קידוש אלא במקום סעודה.** ואם קידש ולא סעד בלכותו מקום לא ילא ידי קידוש: ה"מ. דאין קידוש אלא במקום סעודה אלא מצית לצית אכל ממקום למקום מצית לעליה א"י לחזור ולקדש: **איטעקרא ליה שרגא.** נפל הנה וכהן קודם שאל: **לני גנא דרבה צבית.** צית חופת בנו שהיו שם נרות דולקין צבית הממחה: **מר. רבה:** כי הוה מקדש. ואנו רוצין היינו ליפטר משם וליך לציתנו: **דילמא מיטעקרא לנו שרגא.** ולא תחללו ואפי' אחס הולכים לישן בלא אכילה בקידושא דהכא לא נפקיתו ידי קידוש כו': **כל מייל דמר. רבה:** **מתיירין מנר לבד.** מתיירין צילת של טלית זו ונמנין אותם לטלית אחרת: **מדליקין.** מנר חנוכה לנר אחרת של חנוכה וא"י להדליק נר אחרת שאינה של חנוכה: **והלכה כר"ש בגריה.**

גורר אדם מטה כסא וספסל כו' דדבר שאין ממכין מותר. והני ג' מיילי פלוגתא דרב ושמואל בצמה מדליקין (שבת דף כג.) וכולהו עבדי רבה כשמואל דמיכל והכא אחאי עבדי כשמואל להנריך קידוש במקום סעודה הואיל וכל מייל עבדי כרב בר מהני תלת. ומשני כחומרי דרב עבדי בר מהני תלת דעביד כשמואל לקולא^א (וכגון קידוש דקולי דרב לא עבדי ואע"ג דמתיא (עירובין דף ו.) העושה כחומרי צ"ש כקוליהון וכחומריהון כו' הא קיי"ל) ה"מ היכא דסתרן דהדין כגון כמה חסרון בשדרה כו' ואמר שמואל וכן לטריפה דחומרא דהתם קולא הוא הכא וקולא דהתם חומרא הוא הכא. ומהכא שמעינן דהלכתא כשמואל דאין קידוש אלא במקום סעודה. והמקדש לאחרים חוץ מציתו נראה צעני שאין כריך לסעוד שם שאפילו לא סעד שם ילאו צני אותו הצית לדלדלהו היו מקום סעודה: ה"ג ורבי יוחנן אמר אף ידי יין נמי ילאו. שאין כריך לחזור ולברך על היין שבחן הסעודה שהרי לא הסיח דעתו ביצירתו מזהכ"י שעדיין דעתו לאכול ולשתות צביתו: אחד שינוי יין. שהביאו לו יין מחצית אחרת יש לו טעם משונה או גרוע או משונה אין כריך לברך שנית על היין. אכל הטוב והמטיב מיהת מברך אם משונה מן הראשון כדלמרי' בזהרוא (בבבא דף נט.) אמר רב יוסף אמר רבי יוחנן אע"פ שאמרנו שינוי יין אין כריך לברך אכל אומר הטוב והמטיב ושינוי יין היינו מחצית אחרת כדלמרי' צברכות ירושלמי בפרק כילד רביה^א על כל חצית וחצית שהיה פותח היה מברך עליה ומה היה מברך ואמר רבי יחזק כשם רבי אומר ברוך הטוב והמטיב: ואחד

דיין חדש וישן כריך לברך לפי שהישן טוב מן החדש אכל שינוי יין כסם אין כריך לברך כיון שאין ידוע שהשיי משונה מיהו עובדא דבתר הכי פליג עליה דקאמר דעל כל חצית וחצית מברך מה היה מברך ואמר רבי יחזק כשם רבי ברוך הטוב והמטיב משמע בכל ענין אפילו מטבא לבישא מיהו יש לדחות שהיה מברך לפי שלא היה מכיר^א אכל אם ידוע שהשיי גרוע לא וגרוא דאפילו השיי גרוע מברך דעל ריבוי יינות הוא מברך ובלבד שלא יהיה האחרון רע יותר מדאי שאין יכולין לשתותו אלא מדוחק וכריך לברך הטוב והמטיב צין בשעת סעודה צין שלא בשעת סעודה ויחד אין כריך לברך אי ליכא אחרינא בזהדי דמוכח בזהרוא^א (סא)^א דוקא צין מברכין לפי שצילו כרמיהו צדמיהו של ישראל והטוב שלא הקרימו והמטיב שניתנו לקבורה^א [ועיין תוספות גרסות נט. ד"ה הטוב]:

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קא.

אף ידי קידוש לא יצאו. דאין קידוש אלא במקום סעודה משום דכתיב וקראת לשבת עונג. כלומר במקום קריאת קידוש שם תהא עונג:

ולשמואל כמה י לקדושי בבי בנישתא. לרב כריך לקדושי צני כנישתא להוציא כל אותם שאין להם צני צית שלא ינטרכו לקדש צביתם:

דאבדלו ושתו וגו' בבי בנישתא. וא"ת והא אמרי' צפ' צני העיר (מגילה דף כח.) צתי כנסיות אין אוכלין צהן ואין שומין צהן אע"ג דאכילה ושינה של מלוא מותר כדלמרי' צירושלמי שהיו אוכלים שם בקידוש החדש וגם עכשיו נוהגין לשתות כוס הדללה וצבית מילה מ"מ שאינה של מלוא ושינה אסור ואפי' צשל צצל אין אוכלין צהן דקאמר התם^א צבינא ורב אלא צר אהבה שלא היו רוצים ליכנס צבית הכנסת מפני הגשמים אי לאו משום דשמעתא צעיא ללוחא והא דקאמר התם צתי כנסיות של צצל על תנאי עשויין היינו לאמר שיתרבו שאין נוהגין צהן קדושה^א וי"ל דלאו דוקא צני כנישתא אלא חדרים שהיו סמוכין לצית הכנסת^א קרי צני כנישתא ומשם היו שומעים הקידוש ולפי מה שפירשמי דממקום למקום צחד צית כשדעמו לאכול במקום אחר יש קידוש כו' אחי ספיר:

אב"ל במקום אלא במקום אחד ביהא. פ"י מחדר לצית או מצית לעליה כמו מאיגרא לארעא אכל מפניה לפניה יש קידוש כי היכי דלא חשבו שינוי מקום צממון ולקמן גבי שינוי מקום דקאמר לא שנו אלא מצית לצית ומיהו^א שני מקומות צחד צית קרי ליה מצית לצית ומיהו י"ס דגרסי^א הכא מפניה לפניה כו'.

מעיימו מיד. נראה דהיינו טעמית לחס כדלמרי' צפ"ג דשנעות (דף כג.) כדלמרי' אינשי ניטעוס מיד ואלו ואלו ושתו ואם מועיל מני תרגימא להשלים ג' סעודות שבת כמו צסוכה היינו דוקא צסעודה שלישיית אכל לא צסעודת ערבית ושחרית שהם עיקר כבוד שבת: **ובקידושא דהבא** נפקיתו. ומה שלא היה מקפיד על סעודת שבת שלא לאכול בלא נר כדפי' צקונטרס היינו משום שיוכלו לעשות למחר שלש סעודות או שמת יוכלו לאכול במקום שיש שם נר ואין יין: **מתירין מבגד לבגד.** ואע"ג דשמואל אית ליה צפ' התכלת (מנחות דף מא.) כלי קופסא חייצין צצילת מודה אם אין צצילת לכל בגדיו שמייר צצילת מצגד שמניעו ליתן צצגד שרופה ללבוש ותהא המלצה עליו: **והלכה כר"ש בגריה.** קשה מיפוק ליה משום דרבי יוחנן סבר כר"ש דפרין צצמה דוכתי (שבת דף פא.) והא א"ר יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן נזיר חופף ומפספס כו' אלמא ס"ל דדבר שאין ממכין מותר י"ל שמת רבי יוחנן לא סבר לה כוונתה בגריה לפי שקרוב לעשות חרין דומי לפסקי רישיה:

ורבי יוחנן אמר אף ידי יין יצאו. ומיירי ששמו צבית הכנסת אע"ג דלענין קידוש ילאו צשמיעה כדפי' לעיל^א לענין יין לא פטר אלא^א שמה דהוי הפסק כדלמרי' צפ' כילד מצברין (בבבא דף נט.) גבי המוציא שאלם הפסק שריך לחזור ולברך: **צצירין יין א"צ** לבד. מיהו הטוב והמטיב כריך לברך כדלמרי' בזהרוא (שם דף נט.) ופי' רש"ם דווקא היכא דמשונה מן הראשון וכן להלכות גדולות וכן משמע צירושלמי דסוף כילד מצברין דקאמר אלא צר בר הווא אמר יין חדש וישן כריך לברך שינוי יין אין כריך לברך שינוי מקום כריך לברך היסח הדעת כמו שהוא שינוי מקום משמע שרופה לומר הכי פליג עליה דקאמר דעל כל חצית וחצית מברך מה היה מברך ואמר רבי יחזק כשם רבי ברוך הטוב והמטיב משמע בכל ענין אפילו מטבא לבישא מיהו יש לדחות שהיה מברך לפי שלא היה מכיר^א אכל אם ידוע שהשיי גרוע לא וגרוא דאפילו השיי גרוע מברך דעל ריבוי יינות הוא מברך ובלבד שלא יהיה האחרון רע יותר מדאי שאין יכולין לשתותו אלא מדוחק וכריך לברך הטוב והמטיב צין בשעת סעודה צין שלא בשעת סעודה ויחד אין כריך לברך אי ליכא אחרינא בזהדי דמוכח בזהרוא^א (סא)^א דוקא צין מברכין לפי שצילו כרמיהו צדמיהו של ישראל והטוב שלא הקרימו והמטיב שניתנו לקבורה^א [ועיין תוספות גרסות נט. ד"ה הטוב]:

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פכ"ט מהלכות שבת הלכה ח סגנו עיין טע טור שו"ע א"ח סימן רס"ט:
ב ב מיי וסגנו שם טו"ע א"ח סימן רע"ט ספ"ק א:
ג ג ספ"ק (ב) [א]:
ד ד מיי פ"ד מהלכות צצית הלכה יג סגנו עיין טו"ע א"ח סימן טו"ע א:
ה ה מיי פ"ד מהלכות חטאת הלכה ט סגנו עיין טו"ע א"ח סימן מ"ע ספ"ק א:
ו ו מיי פ"א מהלכות שבת הלכה ה סגנו עיין טו"ע א"ח סימן טו"ע א:
ז ז מיי פ"א מהלכות שבת הלכה ה סגנו עיין טו"ע א"ח סימן טו"ע א:

רבינו חננאל

אפי' ידי קדוש לא יצאו, אלא צריך לקדש בביתו ולברך נמי בורא פרי הדפן. ורב מאחר שיצא בגדי חובותיו בבית הכנסת למה ליה למחדר לקדושי בביתו. ואמרין להוציא בני ביתו. ושמואל מאחר שאין אדם יוצא בקידוש של בית הכנסת למה ליה לקדושי בכנסת. ואמרין לאפוקי אחרין דאכלי בבנישתא. וקיימא לן בהא כשמואל דאין קידוש אלא במקום סעודה. סבור מניה גני מיילי בבית לבית, אבל מפניה לפניה ביהא לא. ואסיקנא דשמואל אפי' מארעא לאיגרא הוה הדר מקדש. ואף רב הונא סבר אין קידוש אלא במקום סעודה. דרב הונא קדיש בעא למילא אתערך שרגא, עירלה למאני לבי גנניה דרבה בריה, וקדיש ואכיל. ואף רבא סבר אין קידוש אלא במקום סעודה, דאמר (רב הונא) [אבין] כי חיינו בי מר הוה מקדש וזהו אמר לן טעמיו מדי הכא דילמא אדאוליתו לאושפיוכו אתערך לכו שרגא ובקידושא דהכא לא נפקיתו דאין קידוש אלא במקום סעודה. איני והאמר אביי כל מייל דמר, דהוא אמר בר חנמיה רביה. עבדי כרב, בר מהני תלת דעביד כשמואל. מתיירין חציצת מבגד לבגד, ותולין אותו לבגד אחר. ומדליקין מנר לנר, של חנוכה כו' והלכה כר' דהוא בגריה, דהנין[א] גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חרין, ואין עבד בהא כשמואל. ואסיקנא כחומריה דרב עבדי כותיה כקוליה לא עבדי, והכא מיקל הוא.